

Ferdig på ei helg

VANSKELIGHETSGRAD:

“ Hvis du setter sammen de to stolpene og porten med et par bord, er det raskere og enklere å få dem i hullene. Og stolpene kommer til å stå nøyaktig i lodd. ”

FØR DU GÅR IGANG

Materialer

Trykkipregnet høvlet furu (NTR-A), 98 x 98 mm:

- 2 stolper (A) à 190 cm

Trykkipregnerte terrassebord, 21 x 95 mm:

- 9 staver (B) à 95 cm
- 16 jordklamper (E) à 30 cm

Trykkipregnerte terrassebord, 28 x 120 mm:

- 2 bjelker (C) à 105,5 cm
- 1 skråbjelke (D), 95 cm

Øvrige materialer:

- Rustfrie skruer, 4 x 40 mm og 5 x 60 mm
- Pu-lim
- 2 stabelhengsler
- 1 portlås
- 2 bolter, 8 x 60 mm, med mutter
- Trebeskyttelse
- Diverse hjelpelister

Lørdag 09:00

En hatt gir endetreet god beskyttelse

I stedet for den klassiske teknikken med å spisse stolpene øverst, kan du kjøpe deg en enklere løsning: små stolpehatter som dekker for regn og lar endetreet puste.

Hageport på enkelt vis

Denne hageporten er i all sin enkelhet en fin måte å invitere gjestene innenfor. Og den er enda enklere å bygge enn den ser ut.

Hageporten er det første våre gjester møter når de besøker oss. Derfor er det ganske viktig med en flott hageport. Heldigvis er det så enkelt å bygge denne porten, at du kan gjøre det med de enkleste redskapene og likevel ønske velkommen med klassisk stil.

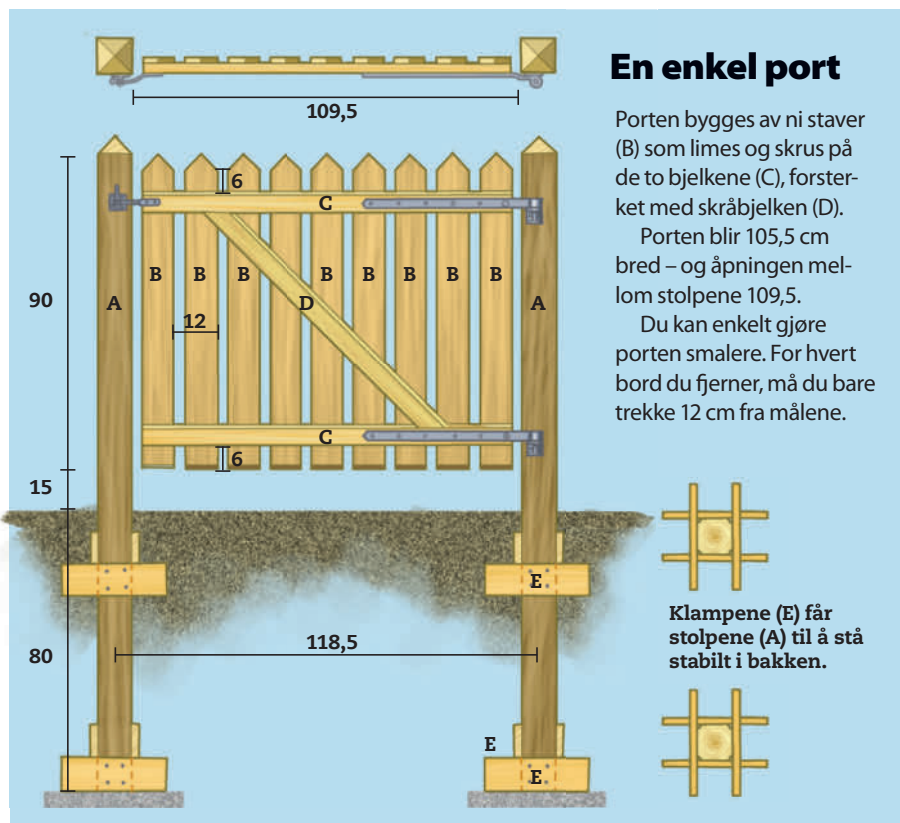
På toppen av det hele krever den minimalt vedlikehold, blant annet fordi du lager den med skrå oversider, slik at regnvannet renner av den. Du kan også glede deg over mye snusfornuft og praktiske erfaringer gjemt i de klassiske detaljene vi først ser som pynt. I vårt til-

felle står porten i en hekk, men ellers kunne det være nærliggende å fortsette med et stakittgjerde i samme stil.

Bredden på porten gir enkel adkomst med sykler og barnevogner. Du kan naturligvis lage den smalere, men ikke bredere, for da begynner den å henge.

Det går imidlertid helt fint å lage porten høyere – en høyere port vil bare gjøre den mer stabil.

Til stolpene bør du alltid bruke trykkipregnet tre merket NTR-A. Selve porten kan du derimot bygge av rent tre som du grunner og maler.

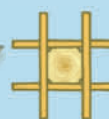

En enkel port

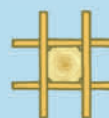
Porten bygges av ni staver (B) som limes og skrues på de to bjelkene (C), forsterket med skråbjelken (D).

Porten blir 105,5 cm bred – og åpningen mellom stolpene 109,5.

Du kan enkelt gjøre porten smalere. For hvert bord du fjerner, må du bare trekke 12 cm fra målene.

Klampene (E) får stolpene (A) til å stå stabilt i bakken.

Enkelt og sikkert: Port og stolper reises samtidig

Det er forbløffende hvor vanskelig det kan være å få to stolper til å stå helt loddrett med en bestemt avstand for så å

Stolper og port samles på et par bord og plantes samtidig.

Den enkle porten passer fint til både nye og eldre hus.

henge opp en port slik at den blir sittende midt mellom.

Og minst like forbløffende er det hvor enkelt man kan unngå disse problemene: Vi skrur porten og stolpene sammen, og setter det i hele i bakken samtidig. Vent med å løsne port og stolper til etter at bakken er stampet skikkelig hard.

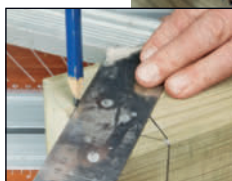
Lørdag

Stolpene spisses

Vi starter med å spisse stolpene. Ikke nede, som om vi skulle banke dem ned, men øverst. De skrå flatene vil lede regnvannet bort fra endetreet, og forhåpentlig gjøre at stolpene holder seg sunne og friske i mange år.

Endetre suger nemlig vann 25-50 ganger raskere enn resten av trestykket, og dette er en billig og klassisk måte å holde treet tørt på.

I bunnen er det derimot viktig å bevare den trykkipregnerte flaten. Skal stolpen kappes, er det derfor viktig at det gjøres øverst.

4,5 cm fra toppen settes en strek hele veien rundt. Merk opp de skrå snittene fra denne.

1 Stolpene (A) spisses øverst med fire snitt, slik at det blir fire trekantede flater med et fall på 45 grader. Til de første snittene streker du hele veien rundt stolpen 4,5 cm fra toppen. Deretter setter du strek midt på endetreet og markerer de skrå snittene.

Merk av midten på endekanten. Lag to skrå streker som her, fra hjørnet og ut til midten.

2 Strek også opp til de to siste snittene – det blir altfor krevende å skjære nøyaktig uten hjelpestreke.

TIPS: Har du en stor kapp- og gjærsag, greier du snittene med sagbladet vinklet 45 grader – men strek likevel opp først.

Ferdig på ei helg

Lørdag 11:00

Skruer som skjærer gjør arbeidet lettere

De siste årene er det blitt enkelt å finne skruer som kan festes i tre uten å forbore. De har en skjærspiss som gjør plass til skrueskjæren uten å flerre treet. De har også ribber under hodet som freser rom til å forsenke skruhodet.

Lørdag 13:00

“Det koster noen minutter ekstra å sage til skrå over- og undersider på staver og bjelker. Til gjengjeld holder porten i mange flere år.”

Lørdag 15:00

Enda raskere med smarte sirkelsager

Denne porten er så enkel at du kan lage den med en hndsag. Men arbeidet går selvsagt raskere med en sirkelsag. Dels den “egentlige” sirkelsagen, som sager hele raden av staver og og deler et bord på langs. Dels kapp- og gjæresagen som er rask og nøyaktig til alle snitt på tvers av bordene.

Staver og bjelker

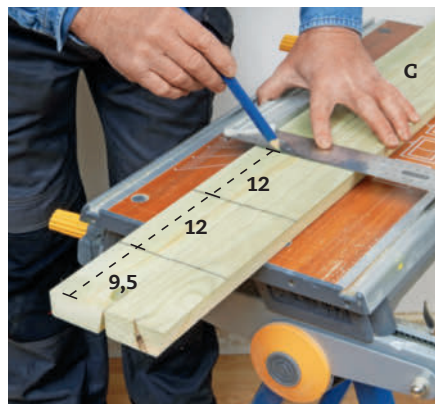
Både stavene og bjelkene lages av noe av det billigste – og likevel mest solide – treet som du kan finne; nemlig trykk-impregnerte terrassebord.

Toppen av stavene sager vi til slik at spissen ligger akkurat i midten – uten å tegne opp midten. I stedet sager vi i nøyaktig 45 grader og sikrer bare at begge snittene legges like høyt.

I lengden sages stavene til først etter at de er satt på bjelkene.

2 Et nytt skrått snitt fra den motsatte kanten spisser til portstaven. I stedet for å forsøke å finne midten av bordet, drar du en strek vinkelrett tvers over bordet fra det første snittet. Der den treffer kanten, legger du det andre snittet på 45 grader.

4 Nå streker du opp til stavene (B) på bjelkene (C), så du slipper å ta mål mens du fester dem. Legg de to bjelkene tett sammen med baksiden (den bredeste flaten) oppover. Merk av 9,5 cm fra den ene enden, og del opp resten med 12 cm.

1 Portstavene (B) sages til slik at de får skrå oversider – og er litt for lange. Sag dem først ut slik at de er 96 cm eller lengre. Legg deretter et skrått snitt som starter cirka 6 cm fra enden. Bruker du en hndsag, er en gjærekasse til stor hjelp.

3 De to bjelkene (C) sager du ut av et enkelt, bredere terrassebord. Ved å legge snittet på langs gjennom bordet litt skrått, cirka 15 grader, lager du to skrå flater som vil lede bort regnet. Med en sirkelsag går dette raskere.

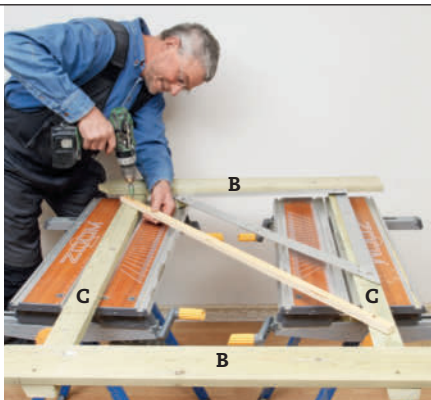
5 Likedan merker du av til bjelkene på stavene (B). Legg de ni stavene sammen slik at toppen flukter. Sett en strek 6 cm nede (markerer overkanten av den øverste bjelken), og en ny strek 73 cm nede (til underkanten av den nederste bjelken).

Porten monteres

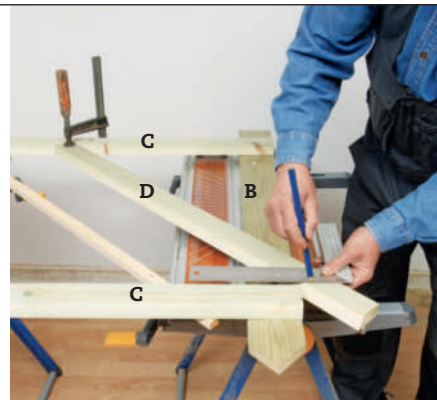
Så kan vi montere porten av staver og bjelker. Vi begynner med de to ytterste stavene, justerer og fyller deretter på med de øvrige stavene.

Alle skjøter limer vi med pu-lim, før vi skruer dem sammen. Limet har to funksjoner: Det forsterker skjøtene, og det skummer opp og fyller ut skjøten slik at det ikke kan trekke fukt i den. Dermed slipper du å male så ofte.

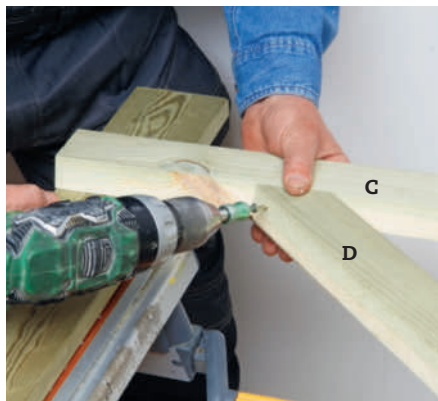
Ved å snu bordene riktig, kan du sørge for at sprekker og rifter blir liggende mot bjelkene. Ved å se på enden av bordet, finner du siden som vendte inn mot stammens kjerne. Dette er treets "rettside". Snu denne siden ut på portens fremside, som vil bli mest sett.

1 Med lim og én skrue festes de ytterste stavene (B) på bjelkene (C). Juster porten i vinkel, og fest en midlertidig skrålist på bjelkene på samme side som stavene. Listen låser delene riktig fast.

2 Skråbjelken (D) sages til mot nederste bjelke (C) med et 45 graders snitt, som heller 15 grader. Hold deretter skråbjelken som vist over, merk opp i den andre enden og sag den med et tilsvarende snitt.

3 Ha lim på endene av skråbjelken (D), og plasser den slik at den sitter like langt inn på de to bjelkene (C). Fest den til bjelkene med rustfrie skruer (5 x 60 mm). Fjern den midlertidige avstivingen, slik at det blir plass til resten av stavene.

4 De resterende sju stavene (B) festes med lim og to skruer i begge bjelker og i skråbjelken. Det går enkelt og raskt siden du kan plassere dem etter strekene du har laget.

Snittet kan gjøres med hondsag, men er enklere med sirkelsagen som kan føres langs en list.

5 Stavene sages av i bunnen med et enkelt langt snitt. 6 cm fra underkanten av den nederste bjelken, setter du en strek på bordene som du kan sage etter. Snittet vinkles 15 grader slik at stavene er lengst på fremsiden.

Klassiske, galvaniserte håndtak

Vi gir porten en av de enkleste lukke-mekanismene som finnes: en grindlås. Den er superenkel å montere, fordi de to delene bare skrues på porten og stolpen på samme side.

Svakheten med grindlåsen er at den bare kan betjenes fra den ene siden; den som porten svinger mot. Står du på den andre siden, må du bøye deg over porten for å åpne den. Dermed kan de minste i familien få problemer med en høy port.

Skal porten kunne åpnes fra begge sider, bør du heller bruke et staldørgrep. Monteringen er mer omstendelig, fordi akselen til håndtaket skal bores gjennom porten, men fremdeles ganske enkel.

Staldørgrepet åpnes fra begge sider av porten, mens grindlåsen bare kan åpnes fra den ene siden.

Når bolten er spent fast, setter du skruer i de øvrige hullene.

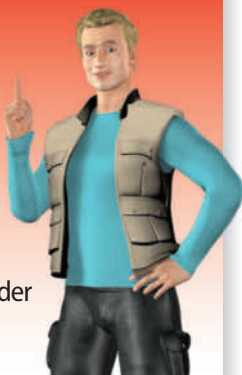
6 Stabelhengslene festes. Først spenner du dem fast med en tvinge for å kunne bore et 8 mm hull gjennom bjelken og staven bakenfor. Her stikker du en bolt inn fra forsiden av porten og spenner til på hengselssiden.

Lørdag 20
Søndag 21

Ferdig på ei helg

Søndag 09:00

“Nå tar det rundt en formiddag å reise porten, og så enda et par timer til å male den. Etterpå trenger hekken et par måneder på å vokse til!”

Søndag 09:30

Stolpespade får deg raskt ned i bakken

Det lønner seg å leie en stolpespade til gravingen. Den koster f.eks. 75 kroner i døgnet hos Maxbo. Spesielt i leirejord vil den være effektiv. Siden du skal ha plass til klamper, vil ikke jordbor fungere.

Søndag 10:00

Legg jorden på en plate

I stedet for å legge jorden på gress-plenen, bør du legge den på en plate. Da blir det mye lettere å helle den tilbake og fjerne resten uten å slite plenen.

Søndag 12:00

Rent tre kan ta en dag ekstra

Her kan vi male direkte på det trykkimpregnerte treet og gjøre porten ferdig søndag. Hvis du bruker rent tre, bør du grunne treet. Grunningen bør tørke et døgn før du maler videre.

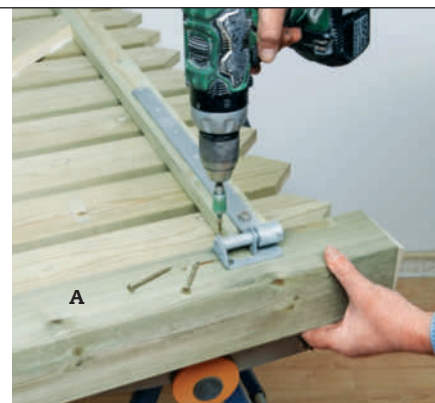
Søndag

Alt samles

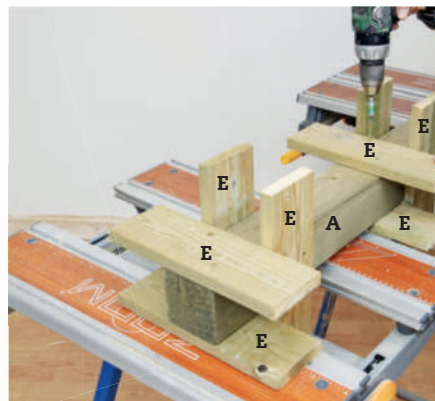
Før vi begynner å grave ned stolpene til porten, utnytter vi det faktum at porten ikke bare skal henges rett på et eksisterende stakittgjerde.

Nå setter vi nemlig porten sammen med stolpene. Ikke bare med hengslene, men ved å binde sammen alle delene ved hjelp av et par bord. På den måten kan vi sette begge stolpene i bakken på én gang og stampe jorden rundt. Når hele konstruksjonen står riktig, kan vi fjerne de to midlertidige bordene.

Denne lette porten er det ikke nødvendig å støpe fast i bakken. Den blir stabil nok ved hjelp av klampene som vi skrur fast på stolpene i to høyder.

1 Porten hektes først på den ene stolpen (A) med hengselet. Vi plasserer porten 2 cm fra stolpen og skrur hanndelen av stabelhengselet fast på stolpen med fire 5 x 60 mm skruer. Husk å forbore for å hindre at treet sprekker.

2 Jordklampene (E) festes på de to stolpene med lim og 5 x 60 mm skruer. De nederste settes helt nede ved bunnen av stolpen, de øverste plasseres med overkanten 70 cm fra enden av stolpen.

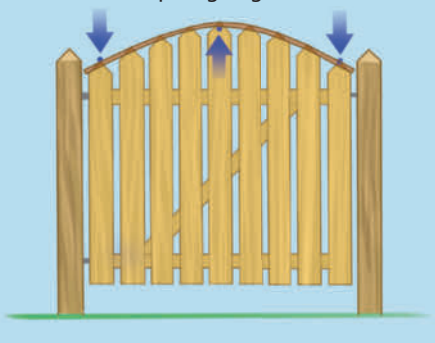
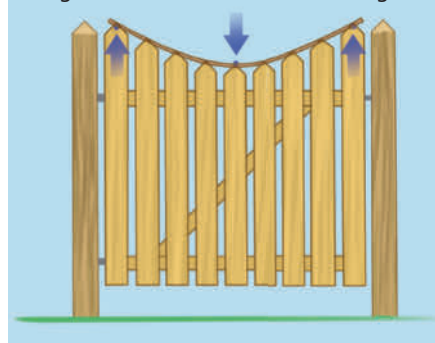
3 Deretter setter vi sammen stolpene og porten med to lister. Skru en list på hver av de to bjelkene. Plasser porten oppå stolpene med to centimeters avstand. Skru deretter listene fast på stolpene.

Flotte porter med spisse buer

Du kan gi portene en pent buet overkant ved å sage stavene litt for lange, tilpasse oversiden, og så sage rett av i bunnen.

Buen blir spesielt fin dersom du spisser den ved å rette inn etter en kvistfri, myk list. Monter det ytterste og det midterste bor-

det med en høydeforskjell på 15 cm. Slå spiker i toppen av bordene, og spenn opp listen som vist på tegningene.

Porten reises

Med de to listene skrudd på tvers av porten og stolpene, kan du plassere hele konstruksjonen i hullene samtidig. Når du deretter "låser" den fast med et par skråstivere, blir det enkelt å kontrollere stolpene mens du fyller opp hullene og stamper jorden fast rundt dem.

Hullene skal være 40 x 40 cm i bredden, og rundt 90 cm i dybden. Når du bruker jordklammer, har du ingen glede av et jordbor. Det lager for små hull. En vanlig spade går greit, men du kan også bruke en stolpespade. Den griper rundt jorden slik at du enkelt kan løfte massen ut av de dype hullene.

1 Grav hullene, løft porten med stolpene og plasser konstruksjonen i hullene. Kast jord, eller helst grus, opp i hullene for å gjøre bunnen tørr og stabil.

2 Porten låses nå i loddrett posisjon med et par skråstivere. Spiss de to pålene, og bank dem ned i bakken. Spenn dem fast til stolpene med tvinger. Nå kan du justere konstruksjonen så den blir rett.

“ Som alltid vil bra verktøy, som for eksempel en kapp- og gjærsag, forenkle arbeidet. Men det er også kjekt når ting kan løses med enkle, klassiske redskaper.

3 Så er det bare å feste stolpene. Fyll cirka 10 cm jord i hullene av gangen, og stamp godt med en påle. Er jorden tørr, blir jobben enklere om du vanner den litt.

4 Når alle støttepinnene er fjernet, monterer du en slåe. Vi bruker en grindlås, som bare skal skrus på stolpen og den øverste bjelken. Husk å forbore slik at treet ikke sprekker når du skrur.

Nå gjenstår bare å gi treet trebeskyttelse eller maling. Siden hullene ikke er fylt helt opp, går det greit å male stolpene ned til bakken.